

IMPACTUL PANDEMIEI COVID-19 IN DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR REPUBLICII MOLDOVA COMPARATIV CU STATELE UNITE ALE AMERICII

Lucreția LUPAȘCU¹,
Pavel BACIU^{2*},

¹Universitatea Tehincă a Moldovei, Facultatea Inginerie Economica si Business, Departamentul Contabilitate ,
grupa C-191, Chisinau, Molodva

² Berea College, Economics and Business Department, Finance and Accounting specialization, Berea, KY, USA

*Autorul corespondent: Baciup Pavel, baciup@bera.edu

Rezumat. Industria construcțiilor reprezintă cca. 13% din PIB-ul mondial – indicator care atestă cel mai bine rolul industriei la nivel global. Deoarece pandemia a cauzat o perioadă de declin pentru marea majoritate a industriilor, cea a construcțiilor, de asemenea, a fost puternic influențată în acest context. Odată cu lansarea restricțiilor la nivel global, toate lucrările și proiectele din domeniul construcțiilor au fost amânate până la eliminarea restricțiilor. Proprietarii cât și intermediarii au devenit deosebit de precauți în ceea ce privește riscul de faliment. La rândul său, riscul respectiv ar putea apărea în cazul închiderii șantierului de construcții chiar și pentru câteva săptămâni.

Pentru a reduce principalele riscuri legate de suspendarea temporară a lucrărilor pe șantierele de construcții, proprietarii și managerii companiilor au fost nevoiți să se adapteze în modul corespunzător. Acest lucru s-a manifestat, în primul rând, prin creșterea nivelului de digitalizare în industrie.

Cuvinte cheie: Costuri contractuale, contabilitatea în construcții, pandemia Covid - 19, soluții, recomandări.

Introducere

Contabilitatea în construcții reprezintă unul dintre cele mai complicate domenii în evidența și analiza generală a costurilor și cheltuielilor efectuate de contractori. Ca esență generală ea studiază un proces de stabilire a unor rezultate pe termen lung și alocarea acestor rezultate unor perioade contabile relativ pe termen scurt.

Contabilitatea financiară și fiscală aferentă contractelor de construcții în Republica Moldova se ține conform prevederilor Standardului Național de Contabilitate „Contracte de construcții”, elaborat în baza IAS 11 „Contracte de construcție” [2], pe când în Statele Unite, literatura de specialitate privind contabilitatea construcțiilor este „AICPA Statement of Position SOP 81-1” [1]. În ambele cazuri, contractul de construcții reprezintă contractul încheiat între beneficiar și antreprenor pentru construirea, reparația, modernizarea și reconstruirea unui activ sau a unui grup de active, care drept proiectare, tehnologie și funcționare sau destinație sunt interconexate și interdependente, având drept obiectiv stabilirea modului de determinare, recunoaștere și contabilizare a veniturilor, costurilor și cheltuielilor aferente contractelor de construcție și de prezentare a informațiilor aferente în situațiile financiare ale antreprenorilor.

Precum în Republica Moldova astfel și în USA, domeniile de aplicare a contabilității în construcție sunt asemănătoare, ele fiind:

1. prestarea serviciilor legate în mod direct de construirea activelor (de exemplu, serviciile proiectanților și arhitecților);
2. demolarea activelor, precum și repararea prejudiciilor aduse mediului în urma demolării activelor.

Impactul pandemiei asupra costurilor contractuale in USA

Contabilitatea costurilor este instrumentul major utilizat la nivelul managerial pentru a controla costurile, a crește profitul unui proiect și pentru a planifica viitorul companiei. Costurile contractuale sunt acumulate în același mod ca și costurile de inventar și sunt recunoscute ca veniturile aferente din contracte. În general, ele includ toate costuri directe, cum ar fi materialele, forța de muncă directă și subcontractele și costuri indirecte identificabile sau alocabile contractelor.

Cu toate acestea, practica variază pentru anumite tipuri de costuri indirecte luate în considerare alocabile contractelor, de exemplu, costuri de suport (cum ar fi pregătirea și perfecționarea forțelor de muncă, facturarea și încasarea costurilor, precum și lichidarea și estimarea lor). Conform datelor statistice putem observa ca in anul 2020 contribuțiile în domeniul construcției a fost de \$900 mlrd., ceea ce a adus la o descreșterea a PIB-ului pâna la \$60.9 mln, iar numărul contractorilor și constructorilor care au raportat un declin sau o stagnare economică a ajuns până la 77%, ceea ce se poate observa in fig.1 [5].

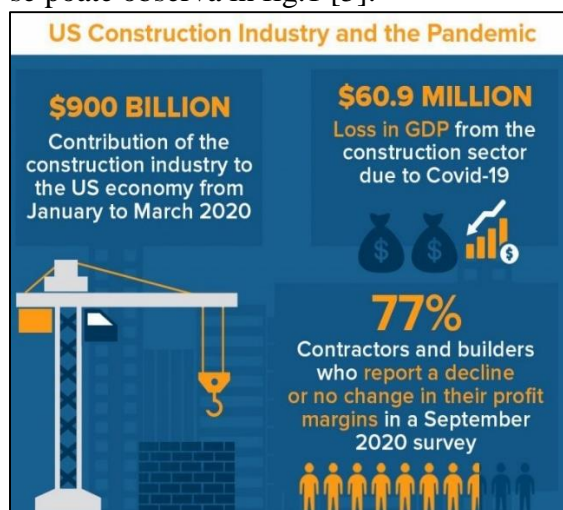

Figura 1. Industria construcțiilor in perioada pandemică

Sursa "Deloitte,2021"[5].

Pentru soluționarea declinului economic in domeniul construcțiilor managerii de construcții din USA aplică soluții care facilitează lucrul la distanță a numărului maxim posibil de specialiști. În acest sens, în perioada pandemică și post-pandemică, proiectanții și inginerii se bazează și mai mult pe instrumente de colaborare digitală. Este vorba despre modelarea tehnică a informațiilor despre construcții și simularea 4D și 5D pentru a planifica proiecte și a optimiza procesele la distanță.

Ceea ce privește organizarea forței de muncă, managerii companiilor de construcții reduc numărul de membri per echipă pentru a reduce riscul prin acumularea unui număr mare de angajați. Acest lucru presupune și creșterea volumului de lucru la etapa de management al echipelor și verificarea calității lucrului efectuat [4].

Impactul pandemiei asupra costurilor contractuale in Republica Moldova

Costurile contractuale cuprind valoarea resurselor consumate și costurile cu personalul pentru executarea unuia sau mai multor contracte de construcție în scopul obținerii unui venit și care urmează a fi recuperate de beneficiar. În domeniul construcțiilor, costurile contractuale se transformă în cheltuieli pe măsura primirii-predării lucrărilor de construcții-montaj (LCM).

Costurile contractuale se clasifică după necesitatea aplicării acestora:

1. Costuri directe-cuprind costurile ce pot fi incluse în mod direct în costul contractului de construcție.
2. Costuri indirecte contractuale-sunt costurile aferente mai multor contracte de construcție, care nu pot fi incluse în mod direct în costul contractului de construcție.

3. Costuri de regie-sunt costurile de gestiune, organizare si deservire a unui sau mai multor contracte de construcții. Ele pot fi recuperabile si nerecuperabile de către beneficiar.

Impactul pandemiei Covid-19 a fost resimțit și în Republica Moldova atât din punct de vedere negativ cât și pozitiv. Majoritatea organizațiilor de construcții mici au fost direct afectate și au dat faliment. Iar companiile mari “Eldorado Terra, Urban Construct, LARA “ etc. au avut un moment oportun de succes prin mărirea profitului întreprinderii și construirea unui număr mai mare de locuințe. Evoluția valorii lucrărilor în construcții este prezentată în tabelul 1:

Tabelul 1

Dinamica valorii lucrărilor de construcții în R. Moldova

Anul	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Valoarea lucrărilor de construcții (mii lei, preturi curente)	8212781.8	8200015.6	9100136.8	11356405.1	13408481.5	14008300

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor prezentate de statistica.md [3].

Sectorul construcțiilor este singurul sector economic care a încheiat anul 2020 pe creștere economică, cu un aport de peste 5% față de anul 2019. În primele luni de pandemie dezvoltarea pieței imobiliare a fost ușor afectată deoarece oamenii au fost speriați de situația creată în țară, respectiv a fost o pauză, dar începând cu mijlocul anului lucrurile au revenit la normal. În perioada în care au fost nevoiți să stea acasă oamenii au avut timp să facă cercetări de piață, dar și să ia anumite decizii în privința procurării sau construirii unei locuințe proprii. Multe familii s-au schimbat din bloc vechi în bloc nou și de la apartament la casă pe pământ.

De asemenea mulți care lucrează peste hotare erau speriați de faptul că în orice moment pot rămâne fără de lucru, iar întoarcerea în țara natală era o problemă direct legată de locul de trai. Astfel, mulți moldoveni de peste hotare au început o cercetare de piață pentru investirea într-un imobil.

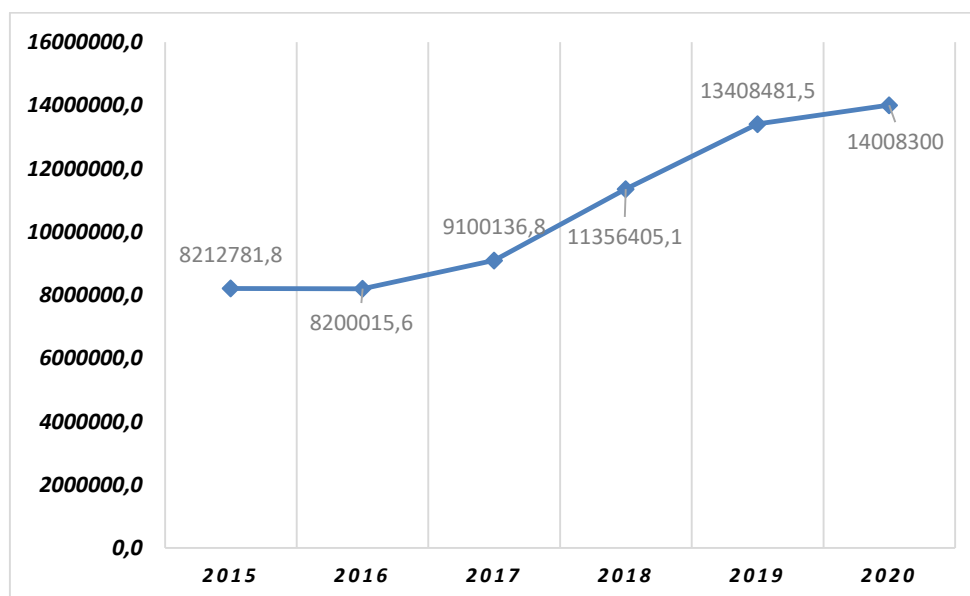

Figura2. Valoarea lucrărilor de construcții, mii lei (prețuri curente)

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor prezentate de statistica.md [3].

Valoarea lucrărilor de construcții joacă un rol semnificativ în achizițiile publice care capătă un rol esențial în contextul în care 40% din companiile de construcție menționează drept problemă scăderea încrederii consumatorilor.

În Republica Moldova, achizițiile publice au devenit drept colac salvator pentru companiile de construcții. Conform datelor prezentate de către “Centrul de Politici și Reforme”, achizițiile publice în domeniul construcțiilor, reparațiilor și a materialelor de construcții fac parte din top 3 cele mai voluminoase sectoare de achiziții. În perioada 17 martie – 15 mai 2020

valoarea achizițiilor publice în construcții a atins 17% din totalul de achiziții, adică circa 130,1 milioane lei [3].

Datorită faptului că achizițiile publice în domeniul construcțiilor au continuat, industria a putut rezista. Pandemia a accentuat anumite necesități de construcție și reparație, absente sau ignorate până la perioada respectivă. Astfel, companiile din industrie au putut să-și continue activitatea, minimizând riscurile.

Concluzii

Impactul pandemiei Covid-19 asupra domeniului construcțiilor a fost diferit în funcție de regiunea afectată dar în circumstanțele actuale, companiile de construcții din toată lumea încearcă să găsească cele mai eficiente soluții de adaptare la condițiile prezente. Orice manager al unei companii de construcții cu siguranță își dorește ca afacerea să funcționeze fără întreruperi. Totodată, nu poate fi neglijată sănătatea și bunăstarea angajaților confruntându-ne și cu riscuri externe, care țin de domeniul de dezvoltare a organizației administrate.

Unele dintre recomandările ce țin de buna funcționare a domeniului construcției sunt:

1. Stabilirea unor reguli de deplasare, livrări și vizite a obiectelor- deplasările reprezintă unul dintre cei mai răspândiți factori care determină răspândirea COVID-19. Respectiv, ar fi bine să fie permise doar deplasările considerate esențiale pentru continuitatea activității [6].
2. Crearea unei strategii de comunicare cu clienții și angajații.
3. Asigurarea cu un număr maxim de angajați care lucrează de acasă - având în vedere natura contagioasă a virusului, companiile de construcții ar trebui să reducă numărul de persoane în orice locație. Acest lucru va contribui la limitarea răspândirii COVID-19.
4. Asigurarea că în cazul în care cineva din lucrătorii esențiali nu va putea fi prezent la șantier, acesta va putea fi înlocuit imediat, fără a provoca rețineri. Astfel ne asigurăm că șantierul nu se va bloca din cauza îmbolnăvirii unui angajat.
5. Rezervarea cu surplus a echipamentelor și materialelor necesare.

Referințe:

Reglementari legale și legi, organizații:

1. American Institute of Certified Public Accountants. Accounting Standards Division, "Accounting for performance of construction-type and certain production-type contracts : July 15, 1981 : proposal to the Financial Accounting Standards Board; Statement of position 81-1;" (1981). Statements of Position. 34.
2. Standartul National de Contabilitate "Contracte de construcții", <https://www.legis.md>

Referințe Web:

3. <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&id=168&id=6923>- Lucrări de construcții executate [accesat 28.02.2021].
4. <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=e30c80de-1fa2-4271-a771-971c3c0a851c> [accesat 01.03.2021].
5. <https://www.rolandberger.com/en/Insights/Publications/What-the-new-normal-could-look-like-in-construction.html#!#&gid=1&pid=6> [accesat 01.03.2021].

Carti:

6. The Construction Sector in the U.S. Economy, Suzanne M. Kirchhoff, May 3, 2011.